

**GIDA VE KONTROL
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
AĞUSTOS 2021**

2021 YILI AŞILAMA SAYILARI (Ağustos 2021)

HASTALIK ADI	HAYVANIN NEV'İ	AŞILAMA MİKTARI
Şap	Büyükbaş	101.292
	Küçükbaş	232.784
Sığır Brusellozu	B.baş	69.722
Şarbon	B.baş	46.693
	K.baş	34.689
Kuduz	Kedi-Köpek	13.519
Koyun Keçi Çiçeği	K.Baş	224.433
Koyun Keçi Brusellozu	K.Baş	549.856
Koyun Keçi Vebası	K.Baş	868.576
Mavi dil	K.Baş	28.659
Lumpy Skin Disease	B.Baş	58.494

**HAYVAN HASTALIKLARI İLE MÜCADELE KAPSAMINDA
VERİLEN DESTEKLEMELER 2021 YILI (Ağustos ayı)**

DESTEKLEME GRUBU	TUTAR (TL)
HAYVAN HASTALIĞI TAZMİNATLARI	17.130.005,47

VETERİNER LABORATUVAR HİZMETLERİ VE RUHSATLANDIRMA

Deney Hayvanı Kuruluşları; 13.12.2011 tarihli ve 28141 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “DeneySEL ve DiğER Bilimsel Amaçlar İÇin Kullanılan Hayvanlarının Refah ve Korunmasına Dair Yönetmelik” çerçevesinde çalışma izni verilmektedir.

Veteriner Teşhis ve Analiz Laboratuvarı; 11.12.2011 tarih ve 28139 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Veteriner Teşhis ve Analiz Laboratuvarları Yönetmeliğİ çerçevesinde izin verilmektedir.

Hayvan Hastaneleri 21.12.2011 tarih ve 281439 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Hayvan Hastaneleri Yönetmeliğİ çerçevesinde ruhsatlandırılmaktadır.

Veteriner Hekim Muayene ve Poliklinikleri; 15.10.2011 tarih ve 28085 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Veteriner Hekim Muayene ve Poliklinikleri Veteriner Hekim Muayene ve Poliklinik Yönetmeliğİ çerçevesinde ruhsatlandırılmaktadır.

Ev ve süs hayvanı satış yerleri; 08.10.2011 tarih ve 28078 sayılı Resmi Gazete’de Ev ve Süs Hayvanlarının Üretim, Satış, Barınma Ve Eğitim Yerleri Hakkında Yönetmelik çerçevesinde ruhsatlandırılmaktadır.

ÇALIŞMA İZİNİ VERİLEN VE RUHSATLANDIRILAN KURULUŞLAR	
KURULUŞLAR	SAYISI
HAYVAN HASTANELERİ	69
VETERİNER TEŞHİS VE ANALİZ LABORATUVAR	44
DENEY HAYVANI KURULUŞLARI	169
VETERİNER KLİNİK	7858
VETERİNER POLİKLİNİK	80
EV ve SÜS HAYVANI SATIŞ YERLERİ	2198

2021 Ağustos ayı itibariyle

HAYVAN SEVKLERİ

Yurt içi canlı hayvan sevkleri;

“Yurt İçinde Canlı Hayvan ve Hayvansal Ürünlerin Nakilleri Hakkında Yönetmelik” çerçevesinde yapılmaktadır. Söz konusu Yönetmelik ticarete konu olmayan hayvanların nakilleri dışında bir ilden başka bir ile yapılacak olan hayvan sevklerinin veteriner sağlık raporu ile gerçekleştirileceğini hüküm altına almıştır. Düzenlenen veteriner sağlık raporu hayvan sahibinin isteği üzerine gideceği yer belirtilerek tanzim edilmektedir. Hayvan sahibi sevk edeceği hayvanları söz konusu mevzuat gereği veteriner sağlık raporunda belirtilen işletme dışında başka bir yere nakledemez.

YILLARA GÖRE HAYVAN HAREKETLERİ

Yıl	Büyükbaş Adet	Küçükbaş Adet
2010	1.680.662	6.011.091
2011	1.724.350	5.997.033
2012	2.504.123	6.934.432
2013	2.304.612	6.926.641
2014	2.131.373	6.534.302
2015	1.776.847	6.395.434
2016	1.455.865	6.735.571
2017	1.709.506	6.994.212
2018	1.296.120	6.257.080
2019	1.339.200	6.866.729
2020	1.046.844	7.056.145
2021	842.715	4.278.902

09.09.2021 tarihi itibarıyla

HAYVAN SATIŞ YERLERİ

Ülkemizde hayvan satış yerleri, 24.12.2011 tarihli ve 28152 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Hayvan Satış Yerlerinin Ruhsatlandırılma ve Denetleme Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik” çerçevesinde ruhsatlandırılmaktadır. Bu kapsamda ülkemizde toplam 129 Ruhsatlı Hayvan Pazarı , 20 Hayvan Borsası ve 1 adet Toplama ve Satış Merkezi olmak üzere toplam 150 ruhsatlı hayvan satış yeri bulunmaktadır.

Ruhsatlı Hayvan Pazarı ve Borsası ve Toplama ve Satış Merkezi			
	Sayısı	Bulunan İl Sayısı	Bulunmayan İl Sayısı
Hayvan Pazarı	130	56	25
Hayvan Borsası	20	17	64
Hayvan Toplama ve Satış Merkezi	1	1	80
Hayvan Pazarı , Borsası ve Toplama ve Satış Merkezi	151	63	18

BÜYÜKBAŞ VE KÜÇÜKBAŞ HAYVAN SAYISI

	Büyükbaş Hayvan Sayıları (TUIK)	Küçükbaş Hayvan Sayıları (TUIK)
Yıl	Adet	Adet
2010	11.454.526	29.382.924
2011	12.483.969	32.309.518
2012	14.022.347	35.782.519
2013	14.532.848	38.509.795
2014	14.244.673	41.462.349
2015	14.127.837	41.924.100
2016	14.222.228	41.329.232
2017	16.105.025	44.312.308
2018	17.220.903	46.117.399
2019	17.872.331	48.481.479
2020	18.157.971	54.112.626
2021/1. Dönem	18.318.383	57.417.349

BÜYÜKBAŞ VE KÜÇÜKBAŞ İŞLETME SAYISI

- Türkvat'te Kayıtlı Büyükbaş Hayvancılık İşletme Sayısı : 1.354.344
- Türkvat'te Kayıtlı Küçükbaş Hayvancılık İşletme Sayısı : 454.357
- Kayıtlı Kulak Küpesi Üretici Firma Sayısı : 10 Adet

BÜYÜKBAŞ VE KÜÇÜKBAŞ HAYVANLARIN KAYIT ALTINA ALINMASI

Ülkemizde büyükbaş ve küçükbaş hayvanlar küpelenererek TÜRKVET’te kayıt altına alınmaktadır. Büyükbaş hayvanların kimliklendirilmesi ve kayıt altına alınması uygulamasına 2001 yılında, küçükbaş hayvanların kimliklendirilmesi ve kayıt altına alınması uygulamasına ise 2010 yılında başlamıştır.

2010-2021 yılları arasında kayıt altına alınan büyükbaş ve küçükbaş hayvan sayıları

Yıl	Kayıt Altına Alınan Büyükbaş Hayvan Sayısı	Kayıt Altına Alınan Küçükbaş Hayvan Sayısı
2010	6.099.577	10.467.096
2011	4.925.746	11.396.866
2012	7.003.889	19.193.685
2013	4.903.060	17.123.737
2014	6.739.587	19.971.173
2015	4.501.566	13.927.148
2016	4.595.416	14.522.783
2017	7.990.705	19.608.327
2018	6.833.114	14.456.540
2019	7.205.560	18.722.806
2020	5.626.393	16.610.437
2021	4.502.092	13.601.614

09.09.2021 tarihi itibarıyla

HAYVAN VE HAYVANSAL ÜRÜNLER

1.İTHALAT

2020 Yılında Hayvan ve Hayvansal Ürün-Hayvansal Yan Ürünler İçin Ülkeye Girişte Gerçekleştirilen Veteriner Kontrolleri

Yıl	Veteriner Kontrollerinin Sayısı (İthalat, Geçici İthalat, Transit Geçiş)	Alınan Numune Sayısı	Analiz Sayısı	İthalat İçin Düzenlenen Uygunluk Yazısı Sayısı	İthalat İçin Düzenlenen Uygunsuzluk Yazısı Sayısı
2020	45.068	5.247	28.167	44.887	181

1.1.Canlı Hayvan İthalatı

- Sağlık Sertifikası Üzerinde Anlaşılan Ülkeler ve Yayınlanan Sağlık Sertifikaları:
AB ülkeleri: Damızlık, besilik ve kesimlik amaçlı sığır cinsi hayvan veteriner sağlık sertifikaları
Hollanda: Damızlık keçi cinsi hayvanların veteriner sağlık sertifikası
Uruguay: Damızlık ve besilik amaçlı sığır cinsi hayvan veteriner sağlık sertifikaları
Tüm Ülkeler: 1 Ocak 2015'den itibaren geçerli olan Su Hayvanları (2 sertifika), Damızlık Günlük Cıvciv veteriner sağlık sertifikaları
Avrupa Birliği Ülkeleri: Tek tırnaklı hayvan semeninin ithalatı için veteriner sağlık sertifikaları
8-9 Mart 2017 tarihlerinde Hırvatistan'a sığır cinsi hayvan ithalatına yönelik olarak teknik ziyaret gerçekleştirilmiş olup, değerlendirme süreci devam etmektedir.
9 Ağustos 2017 Uruguay damızlık dişi sığır sertifikasında yenilemeye gidilmiştir.

1.2.Hayvansal Ürün ve Hayvansal Yan Ürün İthalatı

2021 yılında Onaylanan Ülkeler ve Ürünler:

Ülke	İşletme Faaliyeti	Onaylanan İşletme Sayısı
Özbekistan	Deri/Post	1
Kazakistan	Deri/Post	2
Toplam		3

Sağlık Sertifikası Üzerinde Anlaşılan Ülkeler ve Yayınlanan Sağlık Sertifikaları:

- 1- Türkiye Cumhuriyeti'ne İnsan Tüketimi Amaçlı Kollajen İhracatı İçin Veteriner Sağlık Sertifikası güncellendi.
- 2- Türkiye Cumhuriyeti'ne Pet Hayvan Yemi Üretiminde Kullanılacak Olan Hayvansal Yan Ürün İhracatı İçin Veteriner Sağlık Sertifikası yayımlandı.

1.3.Veteriner Sınır Kontrol Noktası Müdürlükleri

- 1.** 2018 hedeflerinde yer alan 23 adet Veteriner Sınır Kontrol Noktası (VSKN) Müdürlüğü sayısına ulaşılmıştır. 2014 yılı içerisinde 14 adet VSKN müdürlüğünün kurulumu tamamlanmıştır.
- 2.** Esenboğa Havalimanı VSKN Müdürlüğü yeni binasına taşınmıştır.
- 3.** Adnan Menderes ve Antalya Havalimanı VSKN Müdürlüğü bina inşaat çalışmaları devam etmektedir.
- 4.** Veteriner sınır kontrol noktası müdürleri ile değerlendirme toplantısı yapıldı.

2. İHRACAT

2020 Yılında Hayvan ve Hayvansal Ürün-Hayvansal Yan Ürünler İçin Gerçekleştirilen İhracat Kontrolleri

	Alınan Numune Sayısı	Yapılan Analiz Sayısı	Düzenlenen Sağlık Sertifikası Sayısı
Canlı Hayvan	1.450	7.602	4.404
Hayvansal Ürünler	2.295	8.182	75.043
Hayvansal Yan Ürünler	184	553	5.684

2.1.Hayvansal Ürün ve Hayvansal Yan Ürün İhracatı

Avrupa Birliği'ne İhracat

Avrupa Birliğine İhracat İzni Bulunan İşletme Sayısı

Ürün Grubu	İşletme sayısı
Balıkçılık ve su ürünleri	130
Süt ve süt ürünleri	26
Isıl işlem görmüş kanatlı eti ürünleri	9
B sınıfı yumurta	31
Kolajen	4
Jelatin	3
İşlenmiş mide, mesane ve barsaklar: sadece kaplama	20

Çin Halk Cumhuriyeti'ne İhracat

15-16 Kasım 2015 tarihlerinde Antalya'da düzenlenen G20 Liderler Zirvesinde "Türkiye Cumhuriyeti Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı İle Çin Halk Cumhuriyeti Kalite Kontrolü, Denetim ve Karantina Genel İdaresi Arasında Türkiye'den Çin'e İhraç Edilecek Süt Ürünlerinin Veteriner ve Sağlık Şartları Konusunda Protokol" imzalanmıştır.

Veteriner Sağlık Sertifikası formatında karşılıklı anlaşma sağlanmıştır. ÇHC yetkili otoritesi tarafından tarafımıza iletilen CİFER (Chine İmport Food enterprise Registration) sistemine ihracat yapmak isteyen işletme bilgileri girilerek yetkili otoriteye gönderilmiştir. Onay prosedürü gerektirmeyen düşük riskli ürünlere (yetişkin süt tozu, peynir gibi) ilişkin, CİFER'e girişi yapılan 67 işletme ÇHC yetkili otoritesi tarafından onaylanmış olup halihazırda ihracat yapılmaktadır.

19 -29 Aralık 2018 tarihleri arasında ÇHC yetkili otoritesi tarafından gerçekleştirilen misyon ziyareti sonucunda; 9 Eylül 2019 tarihinde "Türkiye'den Çin Halk Cumhuriyetine İhraç Edilecek Su Ürünlerinin Denetim, Karantina Ve Veterinerlik Hijyen Şartları Hakkında Protokol"ü imzalanmıştır.

Söz konusu protokol ile izinli ürün gruplarına (Dondurulmuş orkinos, Deniz Patlıcanı, Karides, Deniz Mınaresi ve alt grupları), gökkuşuğu alabalığı, nehir alabalığı, mavi yüzgeçli orkinos eklenmiştir. Halihazırda ÇHC'ye 41 adet balıkçılık ve su ürünleri işletmesinin ihracat onayı bulunmaktadır.

Ülkemizden Çin Halk Cumhuriyeti'ne yapılacak kanatlı eti ve kanatlı ürünleri ihracatı kapsamında ÇHC Gümrükler Genel İdaresi yetkilileri tarafından ülkemize 18-22 Eylül 2019 tarihlerinde ziyaret gerçekleştirilmiştir.

15 Ekim 2020 tarihi itibarıyla ÇHC yetkili otoritesince kanatlı eti ve ürünleri ihracatı için Ülkemiz onaylanmıştır.

Suudi Arabistan'a İhracat

Ülkemizden Suudi Arabistan'a ihracat onayı bulunan 5 adet kırmızı et ve et ürünleri, 15 adet kanatlı eti ve ürünleri, 5 adet balıkçılık ürünleri olmak üzere toplam 25 adet onaylı işletme bulunmaktadır.

Kanatlı eti ve ürünleri ile kırmızı et ve et ürünleri ihraç etmek isteyen işletmelerin, onaylanma yetkisinin Bakanlığımıza devredilmesi imkanının gözden geçirilmesi amacıyla 01-09 Ağustos 2016 tarihleri arasında Suudi Arabistan Gıda ve İlaç İdaresi (SFDA)'ni temsilen bir heyet ülkemizde bir inceleme ziyareti gerçekleştirilmiştir.

İşletme sayısının artırılması ve işletme onay yetkisinin Bakanlığımıza verilmesi konularında çalışmalar devam etmektedir.

Balıkçılık ürünleri ihracat talebinde bulunan işletmelere yönelik denetim formları ve liste SFDA'ya iletilmiş olup, işletme listesinin yayınlanması beklenmektedir.

Diğer Ülkelere İhracat

- Ülkemizden Japonya'ya kanatlı eti ihracatının başlatılabilmesine yönelik yapılan tüm çalışmalar ve karşılıklı yapılan müzakereler sonucunda, Japon Sağlık, Çalışma ve Refah Bakanlığı tarafından ülkemiz hayvan sağlığı statüsü uygun bulunmuş ve kanatlı eti ithalatında kullanılacak sağlık sertifikası kabul edilmiş olup, ihracat başvurusu yapan 29 adet işletmeye ihracat izni verilmiştir. Listeye girmek üzere başvuru yapan işletmelere ilişkin başvurular ilgili ülke resmi makamlarına iletilmektedir.
- 12-14 Kasım 2018 tarihleri arasında Bosna Hersek'e kanatlı eti ve ürünleri ihracat talebinde bulunan 1 işletmeye ilgili ülke yetkili kurumu uzmanları tarafından ziyaret gerçekleştirilmiştir.
- Japonya, Irak, Fas, Gürcistan, Filipinler ve Avrasya Ekonomik Birliği ülkelerinin de dahil olduğu toplam 73 ülkeye kanatlı eti ve ürünleri ihracat yapılmaktadır.
- AB ve Avrasya Ekonomik Birliği ülkelerinin de dahil olduğu toplam 111 ülkeye süt ve süt ürünleri ihracatı yapılmaktadır.
- ÇHC ile AB ve Avrasya Ekonomik Birliği ülkelerinin de dahil olduğu 92 ülkeye su ürünleri ihracatı yapılmaktadır.
- İran'a kanatlı eti ürünleri, günlük civciv ve kuluçkalık yumurta, etler ve insan gıdası olarak kullanılan hayvansal ürünler, besilik, kesimlik ve damızlık sığır ile koyun ihracatına yönelik veteriner sağlık sertifikaları üzerinde mutabakata varılmıştır.
- Katar'a koyun ve keçi ihracatına yönelik veteriner sağlık sertifikası üzerinde mutabakata varılmıştır.
- 22-25 Nisan 2019 tarihleri arasında Bosna Hersek'e kanatlı eti ve ürünleri ile balık yemi ihracat talebinde bulunan işletmelere ilgili ülke yetkili kurumu uzmanları tarafından ziyaret gerçekleştirilmiştir. Ziyaret sonucunda kanatlı eti ve ürünleri işletmesine ihracat izni verilmiştir.

- Pakistan ve Azerbaycan'a koyun ve keçi ihracatına yönelik veteriner sağlık sertifikası üzerinde mutabakata varılmıştır.
- Ülkemizden Güney Kore'ye kanatlı eti ve ürünleri, sofralık yumurta ile günlük civciv ve kuluçkalık yumurta ihracatı başlatılmasına yönelik 13-17 Ocak 2020 tarihleri arasında misyon ziyareti gerçekleştirilmiştir.

Rusya Federasyonu'na hayvansal ürün ihracatına ilişkin çalışmalarla ilgili olarak;

Rusya Federasyonu, Federal Veterinerlik ve Bitki Sağlığı Takibi Gözetim Servisince 20.07.2015–31.07.2015 tarihlerinde Rosselkhoznadzor uzmanları tarafından yapılan Türkiye Cumhuriyeti iş gezisinin ön raporu sonucunda Kuluçka yumurtası ve günlük civciv üretimini gerçekleştiren 6 işletme Rusya'ya ürün ihracat onayı almıştır.

Ülkemizden Rusya Federasyonu'na su ürünleri ihracatına yönelik olarak incelemelerde bulunulması amacıyla 09-17 Eylül 2019 tarihleri arasında misyon ziyareti gerçekleştirilmiştir. Ziyaret sonucunda AET tarafından hazırlanan rapor Bakanlığımıza iletilmiştir. Bakanlığımızca raporda yer alan hususlara ilişkin çalışmalar yürütülmektedir. Diğer yandan halihazırda ihracat izni bulunan işletmelerden yetiştiricilik izni bulunmayan 21 işletmeye, yetiştiricilik ürünleri izni verilmesine yönelik çalışmalar devam etmektedir.

Rusya Federasyonu resmi web sitesinde yayımlı işletme sayıları

Ürün Grubu	İşletme sayısı
Balıkçılık ve su ürünleri	41
Kanath eti ve ürünleri	16
Süt ve süt ürünleri	8
Günlük civciv ve kuluçkalık	20

BİTKİ SAĞLIĞI VE KARANTİNA

1. Süne Mücadelesi

Buğdayın en önemli zararlısı olan süne ile zamanında ve etkin bir şekilde mücadele yapılmadığında % 70'lere varan zararlara neden olabilmektedir. Süne ile etkili mücadele amacıyla Bakanlığımız teknik elemanlarınca yaşam döngüsü ve popülasyon yoğunluğu izlenmekte buna göre sürveyler yapılmakta ve ekonomik zarar eşiğine göre kimyasal mücadele yapılması ve yapılmaması gereken yerler ile ilaçlama zamanı belirlenerek üreticilere duyurulması ve üreticiler tarafından ilaçlama yapılması sağlanmaktadır.

SÜNE MÜCADELESİ	2021 Program	2021 Uygulama
İl Sayısı	64	64
Sürvey Yapılan Alan (dekar)	40.742.441	34.575.214
Kimyasal Mücadele Alanı (dekar)		6.049.875
Emgi Oranı (%)		0.73

2. Devlet Yardım Mücadelesi

Ülkemizde çekirgeye karşı mücadele tarım alanlarının dışında kalan; çayır- mera, hazine arazisi, köy ortak arazisi, gibi şahıs mülkü olmayan yerlerde Devlet Yardım Mücadelesi şeklinde yürütülmektedir.

Çekirgenin üreme alanları hareket ve yayılma sahaları belirlenerek mücadelesi yapılmaktadır. Taşra teşkilatımızca, çekirge çıkış noktaları, inficar alanları takip edilerek çekirge ergin hale gelmeden ve geniş alanlara yayılmadan, nimf döneminde mücadele yapılmaktadır.

Mücadele ile ilgili özet bilgi aşağıdadır.

Çekirge Mücadelesi

ÇEKİRGE MÜCADELESİ	2021 Program	2021 Uygulama
İl Sayısı	62	43
Mücadele Alanı (dekar)	227.930	71.867
Kullanılan Pestisit Miktarı (litre)	-	2.870

3. Bitkisel Üretimde Kullanılan Bitki Koruma Ürünlerinin Kayıtlarının Tutulması ve İzlenmesi

Bakanlığımızca bitkisel üretimde kullanılan kimyasalların kontrollü kullanımı, kayıt altına alınması ve izlenmesi çalışmaları 03 Aralık 2014 tarih ve 29194 Sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak, 01.02.2015 tarihinde yürürlüğe giren “Bitki Koruma Ürünlerinin Önerilmesi, Uygulanması ve Kayıt İşlemleri Hakkında Yönetmelik” kapsamında yürütülmektedir.

Bakanlığımızca risk esasına göre Reçete ve Üretici Kayıt Defterine tabi olacak bitki, bitkisel ürünler ve bitki koruma ürünleri her yıl yeniden belirlenerek ocak ayında kamuoyuna duyurulmaktadır.

Bu çalışmalar kapsamında 2021 yılında toplam 6.513 adet üretici kayıt defteri dağıtılmış olup, bunun 18.021 adeti kontrol edilmiştir. İlk altı aylık dönemde denetlenen “Bitki Koruma Ürünü Uygulayıcısı” sayısı 8.804 dir.

4. Bitki Sağlığı Eğitim Yayım ve Yayın alışmaları

Bitkisel üretimde; hastalık ve zararlıların önlenmesi, mücadelesi, gereksiz ve hatalı ilaç kullanımı ve kalıntıyı önlemek, doğal dengenin korunması ile sürdürülebilir tarım konularında farkındalık oluşturmak amacı ile teknik eleman ve çiftçi eğitimleri yapılmaktadır.

Bitki sağlığı hizmet içi eğitimleri kapsamında 2020 yılında 2.091 personel hizmet içi eğitim planlanmış olup 500 personel hizmet içi eğitim ve toplantılara katılmış, kalan eğitimler Covid-19 salgın nedeniyle iptal edilmiştir. 2021 yılında revize programla birlikte 7.036 personel hizmet içi eğitim programlanmıştır.

Çiftçi eğitim yayımı olarak 227.407 çiftçiye eğitim verilmesi planlanmış Covid-19 salgını nedeniyle çalışmalar yavaşlamış olup zorunlu hallerde uzaktan eğitim vb yollarla çalışmalar sürdürülerek 6.337 çiftçi tarla okulu programı ile 92.408 çiftçiye eğitim verilmiştir.

2021 yılında 8.503 çiftçi tarla okulu programı ile 149.476 çiftçiye eğitim verilmesi planlanmaktadır.

Bitki Koruma Ürünleri ve Makineleri İle İlişkili Özet Veriler

Tarımsal Ekonomik Göstergeler	2020 Yılı Sonu İtibarıyla Sayısal Değer (Adet)
Bitki koruma ürünleri ile iştegal olan firma sayısı	168 Faal
Bitki koruma ürünleri üretim tesisi sayısı	54
Ruhsath bitki koruma ürünü sayısı	5.343
Ruhsath bitki koruma ürünü sayısı (Askıda)	91
Toplam ruhsath bitki koruma ürünü sayısı (Askıda)	5.434
Ruhsath aktif madde sayısı	390
Kullanımdan kaldırılan aktif madde sayısı	213
Bitki koruma ürünleri deneme yetkisine sahip kişi sayısı	46 (20 firma)
Bitki koruma ürünleri bayi sayısı	6.667
Zirai mücadele alet ve makineleri firma sayısı	267
Zirai mücadele alet ve makineleri imalathane sayısı	149
Ruhsath zirai mücadele alet ve makine sayısı	1.066
Zirai mücadele alet ve makine bayi sayısı	4.584

GIDA ve YEM

2020 YILI ve 2021 YILI GIDA İŞLETMELERİ DENETİM DEĞERLENDİRME RAPORU

Bakanlığımız tarafından 2020 yılı ve 2021 yılı gıda işletmelerinde yapılan denetimlere ilişkin veriler aşağıdaki tabloda bildirilmiştir.

Genel Gıda Denetim Sonuçları

YIL	Gıda Üretim Yeri			Gıda Satış Yeri			Toplu Tüketim Yeri			Toplam*		
	Denetim Sayısı	İPC	Savcılığa Suç Duyurusu	Denetim Sayısı	İPC	Savcılığa Suç Duyurusu	Denetim Sayısı	İPC	Savcılığa Suç Duyurusu	Denetim Sayısı	İPC	Savcılığa Suç Duyurusu
2020	214.626	5.528	93	603.813	5.975	49	538.204	3.059	30	1.356.643	14.562	172
2021**	133.446	3.103	41	364.750	3.208	26	353.342	1.371	8	851.538	7.682	75

*Toplam Denetim Sayısı, **ithalat ve ihracat denetimleri hariç** her türlü gıda piyasa denetimlerini kapsamaktadır. (yıllık kontrol planı, diğer programlar, rutin, takip, şikayet, ALO 174, numuneli ve numunesiz denetimler)

** 02 Eylül 2021 tarihi itibarıyla.

Gıda İşletmeleri Sayısı (03.09.2021 tarihi itibarıyla)	
Onay Kapsamındaki İşletmeler	Onay Almış İşletme Sayısı
Süt işleme Tesisi	2.473
Süt Toplama Merkezi	6.198
Kırmızı Et Kesimhanesi	497
Kanatlı Eti Kesimhanesi	66
Et Parçalama ve İşleme Tesisi	2.245
Su Ürünleri	261
Hayvansal Yan Ürün (işlenmiş mesane, bağırsak ve işkembe işleyen işletmeler)	162
Yumurta ve Ürünleri	1.546
Toplam	13.448
Kayıt Kapsamındaki İşletmeler	Kayıtlı İşletme Sayısı
Üretim Yeri	81.839
Satış Yeri	344.890
Toplu Tüketim Yeri	279.996
Toplam	706.725
Kayıt ve Onay kapsamında toplam 720.173 gıda işletmesi bulunmaktadır.	

Yem İşletmeleri (Ağustos 2021)

Yem İşletme Tipi	İşletme Sayısı (Adet)
Karma Yem Üreten İşletmeler	750
Kendi Yemini Üreten İşletmeler	701
Yem Katkı Premiks İşletmeleri	270
Rendering İşletmeleri	79
Perakende Yem Depolama ve Satış Yeri	14.017
Kedi-Köpek Maması ve Çiğneme Ürünü Üreten İşletmeler	71
Blok Mineral Yem (Yalama Taşı) Üreten İşletmeler	25
Toplam	15.913

Karma Yem Üretim Miktarı (2002-2021 Yılları) (Ton/Yıl)

Yıllar	Sığır Besi Yemi	Sığır Süt Yemi	Etlik Piliç Yemi	Yumurta Yemi	Diğer Karma Yemler*	Genel Toplam
2002	898.944	1.535.418	790.814	89.836	2.300.141	5.615.153
2003	1.061.397	1.598.018	888.066	90.243	2.048.754	5.686.478
2004	1.373.824	2.002.974	1.082.036	12.251	2.434.485	6.905.570
2005	1.355.332	2.027.578	1.076.135	96.411	2.278.817	6.834.273
2006	1.717.011	2.361.194	914.985	106.339	2.367.552	7.467.081
2007	2.083.731	2.759.042	1.071.894	147.991	3.089.774	9.152.432
2008	1.883.970	2.948.616	2.886.173	695.373	1.149.169	9.563.301
2009	1.760.430	2.679.020	2.923.299	673.389	1.383.058	9.419.196
2010	2.169.487	3.466.422	3.453.846	820.753	1.257.022	11.167.530
2011	2.686.728	3.875.836	4.141.768	953.819	1.504.190	13.162.340
2012	2.881.354	4.365.168	4.224.111	1.058.733	1.959.173	14.488.539
2013	2.846.217	5.163.788	4.083.687	1.602.364	2.265.811	15.961.867
2014	3.386.565	5.621.664	3.979.945	2.480.547	2.534.895	18.003.616
2015	3.320.221	5.384.586	4.779.916	3.417.209	3.203.051	20.104.983
2016	3.827.073	5.840.262	4.566.237	2.958.232	3.210.048	20.401.852
2017	4.594.552	6.171.275	4.753.989	3.369.665	3.528.862	22.418.333
2018	5.072.549	6.481.999	5.306.118	3.600.843	3.682.980	24.144.489
2019	5.406.167	6.550.258	5.363.210	3.828.441	3.791.041	24.939.117
2020	5.732.941	7.016.824	5.397.526	3.716.754	4.408.221	26.272.266
2021(Temmuz)	3.176.508	3.587.392	2.776.006	1.787.645	2.616.427	13.943.978

* Diğer Karma Yemler: Küçükbaş yemleri, balık yemleri, at yemi, ev ve süs hayvanları yemleri, arı keki vb.

RİSK DEĞERLENDİRME

Gıda ve yem güvenilirliğini doğrudan veya dolaylı olarak etkileyen konularda Bakanlığımızın çalışmalarını desteklemek ya da kamuoyunu bilgilendirmek amacıyla tavsiye niteliğinde bilimsel görüş oluşturmak üzere 8 komisyon kurulmuştur.

Bunlar; Gıda Olarak Kullanılabilecek Bitkiler Komisyonu, Bulaşanlar Komisyonu, Yem Komisyonu, Biyolojik Tehlikeler Komisyonu, Bitki Sağlığı Komisyonu, Belirli Gıda Bileşenleri-ve Yeni Gıdalar Komisyonu, ve Gıda Katkı Maddeleri Komisyonu-ve Gıda ile Temas Eden Madde ve Malzemeler Komisyonudur.

- 1. Gıda Olarak Kullanılabilecek Bitkiler Komisyonu**, gıdalarda kullanılmak istenen bitkilerin insan tüketimine uygunluklarına ilişkin güvenilirlik değerlendirmesini yapmaktadır. Bu kapsamda komisyon mevcut bitki listesinde bulunan bitkilerin yeniden değerlendirmelerini yapmakta aynı zamanda Bitki Listesine yapılan yeni başvuruları da değerlendirmektedir.
- 2. Bulaşanlar Komisyonu**, bulaşanların insan sağlığı ile ilgili risklerini bilimsel çerçevede değerlendirerek bilimsel görüş oluşturmakta, bulaşanların gıdalarda bulunabilecek ve insan sağlığına risk oluşturmayacak maksimum limitlerini bilimsel çerçevede değerlendirerek mevzuat çalışmaları için tavsiyelerde bulunmaktadır.
- 3. Yem Komisyonu**, yem katkı maddelerinin onaylanması sürecinde bilimsel risk değerlendirme yapmakta ve yeme ilişkin diğer konularda bilimsel görüş oluşturmaktadır.
- 4. Biyolojik Tehlikeler Komisyonu**, biyolojik tehlikelerin insan sağlığı ile ilgili risklerini değerlendirerek bilimsel görüşler oluşturmaktadır. Gıda kaynaklı mikrobiyal hastalıkların önüne geçilmesi için alınacak önlemlere ilişkin değerlendirmeler yapmakta ve ülkemizde patojenlerden kaynaklanan mikrobiyolojik tehlikelere yönelik bilimsel çerçevede risk değerlendirme faaliyetlerinin yürütülmesinde aktif rol oynamaktadır.

5. **Bitki Sağlığı Komisyonu**, bitki ve bitkisel ürünlerde zararlı olan hastalık, zararlı ve yabancı otlardan kaynaklı bitki sağlığı riskleri ile pestisitlere ilişkin konularda bilimsel esaslara göre değerlendirmeler yaparak tavsiye niteliğinde bilimsel görüş oluşturmak ve gerekli durumlarda mevzuat çalışmalarına katkıda bulunmaktadır.
6. **Belirli Gıda Bileşenleri ve Yeni Gıdalar Komisyonu**, gıdalarda yer alan sağlık beyanlarının bilimsel olarak doğrulanmasına; yeni gıdaların güvenilirliğinin değerlendirilmesine; bebek formülleri, devam formülleri, bebek ve küçük çocuk ek gıdalarında kullanılacak bileşenlerin güvenilirliğinin ve uygunluğunun değerlendirilmesine; gıdalara eklenebilecek besin öğesi kaynaklarının ve diğer bileşenlerin güvenilirliğinin değerlendirilmesine; vitamin ve minerallerin tolere edilebilir üst alım düzeylerinin belirlenmesine; belirli gıda bileşenlerinin alerjik reaksiyonlara veya intolerans reaksiyonlarına yol açma potansiyelinin değerlendirilmesine ve diğer benzeri konulara yönelik bilimsel faaliyetlerin yürütülmesine yönelik çalışmalarını yürütmektedir.
7. **Gıda Katkı Maddeleri Komisyonu**, gıda katkı maddeleri, gıda aroma vericileri, gıda enzimleri, işlem yardımcıları ve teknolojik amaçlar için gıdaya eklenen diğer maddelere ilişkin bilimsel görüş oluşturmakta ve izin prosedürüne tabi ürünler için ilgili mevzuatta öngörülen risk değerlendirme çalışmalarını yürütmektedir.
8. **Gıda ile Temas Eden Madde ve Malzemeler Komisyonu**, gıda ile temas eden madde ve malzemelere ilişkin olarak; bu madde ve malzemelerin üretiminde kullanılması için izin başvurusunda bulunulması gereken maddeler ve prosesler için mevzuatta öngörülen risk değerlendirme çalışmalarını yürütmekte, madde ve malzemelerin üretiminde kullanılan kimyasal maddelerin güvenilirliğini ve ilgili prosesleri değerlendirerek bilimsel görüş oluşturmaktadır.

Komisyon adı	Gerçekleştirilen Toplantı Sayısı							
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Gıda Olarak Kullanılabilecek Bitkiler Komisyonu	11	8	11	11	9	3	7	7
Bulaşanlar Komisyonu	3	2	1	6	6	5	1	8
Yem Komisyonu	-	1	-	-	-	-	-	-
Biyolojik Tehlikeler Komisyonu	-	-	-	1	1	-	-	5
Bitki Sağlığı Komisyonu	-	-	-	4	5	2	2	4
Belirli Gıda Bileşenleri ve Yeni Gıdalar Komisyonu	-	-	-	3	5	2	1	6
Gıda Katkı Maddeleri Komisyonu	-	-	-	-	-	2	3	4
Gıda ile Temas Eden Madde ve Malzemeler Komisyonu	-	-	-	-	-	-	-	2